

Равноправие на пазарните субекти

Икономическата свобода предполага, освен свобода на избора на форми и видове дейност, също и свободно съвместно съществуване на равноправни начала на икономически субекти с различни форми на собственост.

Във всяка икономика нейни активни субекти са: личностите, семействата, социалните групи, производствените единици, държавата. Това са различни по своя мащаб и права субекти и затова би било неправомерно да се предоставят едни и същи права и на индивида, и на фирмата, и на правителството. Индивидуалните и общодържавните интереси не са равнозначни. Но, ако се подходи към икономическите субекти от позицията на равнопоставеност по отношение на използваните форми на собственост върху средствата за производство, то условията за равноправие на всички субекти и форми на собственост стават необходими и обосновани. Като минимум, те имат право на съществуване, а като максимум - да работят в адекватни условия, при равни права и свободна конкурентна стопанска дейност.

В този смисъл основополагащ принцип в пазарната икономика е равнопоставеността на икономическите права на всеки субект, включително и възможностите за осъществяване на стопанска дейност, за ограничения, за данъци, за привилегии, за санкции, които да не зависят от формата на собственост. Естествено е, че равноправието или, по-точно казано, адекватността на правата на субектите с различни форми на собственост не трябва да се възприема като абсолютно равенство, защото различните форми на собственост обективно създават различни производствени и икономически възможности. Проблемът е в това, да не се създават “особени” условия, специален режим за облагодетелстване по признака на формата на собственост, поставяйки в изгодно положение някои и в неизгодно – други. По своята същност, това е предпоставка за лоялна конкуренция между различните форми на собственост.

В икономиката от пазарен тип се допуска както приватизация, така и обобществяване на производството, т.е. преход от частна в колективни, корпоративни форми на собственост, към държавна, общонародна, международна форма на собственост. И този преход следва да бъде не на основата на принудата, а на основата на конкуренцията и свободния избор. Плурализмът на формите на собственост в пазарната икономика и тяхното икономическо равноправие поражда многообразието на тези форми.